

Mai magyar

Sok-sok művész barátom távozott már el a túlvilágra sajnos, különösen az elmúlt 10-20 esztendőben, s egy idő óta szokásommá lett, hogy születésük és haláluk évfordulóján alkotásaikkal emlékszem rájuk. Íróknak, költőknek az írásait, verseit olvasgatom, ha képzőművészek, akkor az albumokat veszem elő, ha meg zenészek, akkor a muzsikájukat hallgatom. Így történt most is, amikor **Kiss Dénes** költőre emlékeztem pár hete, halálának 12. évfordulóján. Nagyon szerettem őt, de ezzel nem voltam és nem vagyok egyedül, hiszen költőként, irodalmárként, barátként és gondolkodóként is kiváló volt. Sokat olvastam a verseit, ha újat írt, megmutatta. Azt hittem, ismerem minden versét, ám most, éppen a fentebb említett évfordulón kezembe került egy verse, amellyel most találkoztam először. Egy régi-régi hetilapban jelent meg, amely nekem megvolt. Szíven ütött, mert igaz. 2005-ben írta, és nagyon igaz. Így szól:

Mai magyar

Nem akar magyar lenni
Leginkább senki semmi
Röhögni kiabálni
bánthatja bárakárki
önérzetét is sértve
szégyeneknek kitéve
méltóságát gyalázza
jön vendég otthonába
szétdúlándó hazába
bömbölés hozza lázba
bármikor apja anyja
hóhérját megszavazza
de előbb kitünteti
pengét is élez neki

A Tisztelt Olvasóra bízom, hogy eldöntse, saját tapasztalata szerint ilyen-e a mai magyar. Az én nézetem szerint Dénes nem tévedett. Ilyen is

a magyar! Vagy ilyenné vált. Legalábbis vannak ilyenek. Kiss Dénes versének első sora ugyebár így szól: „Nem akar magyar lenni”. Bizony az elmúlt években számos alkalommal voltunk kénytelenek olyan jelenségekkel szembenézni, miszerint a magyarság, a magyarok érdekei ellen lépnek fel bizonyos hazaárulók. Legutóbb éppen egy Kollár Kinga nevű uniós képviselőnk tűnt ki brüsszeli felszólalásával, mikor is arról beszélt, hogy örül, ha hazánk nem jut hozzá az uniós forrásokhoz, mert akkor megakad a magyar gazdaság fejlődése, beruházások és kórházfelújítások maradnak el. Örömet fejezte ki azért is, hogy a magyarok romló életminősége az ellenzékot erősíti. Kiss Dénes versére visszautalva, a hölgy tehát nem akar magyar lenni. Mostanság állítólag Luxemburgban él, ott sem akar magyar lenni, vagy netán annak látszani. Magam elképzelni sem tudom ezt a fajta gondolkodásmódot, ha pedig igaz, akkor kérdezném tőle, hogy: mégis Ön mitől magyar? Attól, hogy gyűlöl bennünket? Attól, hogy ezt természetesnek veszi? Miféle tév-eszmékben él? Ha nem tetszik neki, miért nem megy el innen? Költői kérdések, tudom. Vélem, hogy nem válaszolna, a hozzá hasonlók annyira demokratikusak, hogy nem is szoktak.

Ám van számos más érdekesség is. Egy mai magyar uniós képviselő, bizonyos Cseh Katalin férje, Berg Dániel, aki a budapesti II. kerület momentumos alpolgármestere, pár napja egy át-mulatott éjszakán részegen, trágár kifejezéseket kiabálva káromkodott, parancsolgatott, felháborítva a mulató közönségét. Kedves feleségének, aki ugyancsak a nem mérhető népszerűségű Momentum párt tagja, szintén van egy ügye, büntetőügye, ugyanis az európai uniós pályázati pénzekből a hírek szerint törvénytelenül kapott. Ez tény. Ám az ügy mindezek ellenére immár évek óta húzódik, az igazság meg csak nem akar előkerülni. Róla is kiderült, amit Kiss Dénes mon-

dott, pontosabban versbe foglalt: „Nem akar magyar lenni / Leginkább senki, semmi”. Ám a sápot lehúzni, magyar kiküldetéssel, és szakmányban áruolni a hazát jó pénzért, no, az nincs ellenére.

Persze van és lett is nekünk más „mai magyarunk” is. Itt van az új keletű műbotrány: bizonyos Majka nevű rapper, aki kis hazánkban minap a koncertjén egy, a miniszterelnök – azaz Orbán Viktor – kivégzését imitáló jelenetet mutatott be. Ez az ő óhaja. Büszkén mondhatjuk, nemdebar, hogy ez ám az igazi demokrácia! A mindent szabad – csak nem mindenkinek. Tombol tehát a tolerancia a baloldalon, no meg a szabadosság kis hazánkban, s a fentebb emlegetett tények ismeretében sajnos arra következtethetünk, ismét Kiss Dénes versére hagyatkozva, hogy ezeket a figurákat a „bömbölés hozza lázba / bármikor apja anyja / hóhérját megszavazza / de előbb kitünteti / pengét is élez neki”.

Nos, itt tartunk. Sokan megírták már, hogy a rendszerváltozásnak nevezett időszak után hirtelen megszokasodtak a jellemtelen, káros közéleti személyiségek és politikusok. Magyarán, a tisztességtelenségnek nem lett – azóta sem – következménye. A nemzeti vagyon eltűnt – következmények nélkül. Azóta sem került elő, s már aligha fog. Ajánlották nekünk azt is, hogy merjünk, azaz tanuljunk meg kicsiknek lenni. Megtanultunk sajnos. Az efféle tanácsokat adók viszont mind a mai napig élnek – ha meg nem haltak – világukat büntetlenül. S ismét a Kiss Dénes-verset idézve azt is át kellett élnünk, hogy „bármikor apja anyja / hóhérját megszavazza / de előbb kitünteti / pengét is élez neki”. Ám azt a szomorú tényt még hozzáteszem, pontosabban megismétlem, hogy Kiss Dénes 2005-ben írta az emlegetett verset, tehát éppen 20 esztendővel ezelőtt. Sajnos a világ lényegében nem sokat változott azóta, ami a *Mai magyar* címmel megjelent vers igazságát illeti, s mint azt néhány fentebb emlegetett tény is bizonyítja.

S ha már költészet, essen itt szó a cáfolhatatlanul csodálatos magyar költészetéről is, amely vigaszul is szolgál nekünk, magyaroknak immár évszázadok óta, s amely attól is páratlan, hogy mindennapjainkról, bánatainkról, politikai eltévelyedéseinkről és örömeinkről is képes lélekre hatóan beszámolni, állást foglalni, szomorúságunkat enyhíteni és reményt adni is. Mert van-

nak csodálatos „mai magyarok” is. Aiktől nem elszomorodni kell, hanem lelki táplálékul és bátorításunk érdekében folyton olvasnunk kell őket. Mint például e folyóirat főszerkesztőjének, **Bata János**nak a sorait, a sok-sok gyönyörűség közül például a Gyóni Géza költőnk emlékére írt *Melléd ülnék* című versét – melyből most csak keveset idézek, a negyedik versszakát: „Melléd ülnék, szegény, árva Gyóni Géza, mert együtt talán könnyebb lenne elúzni / a hitetleneket és az üzérkedőket, / elúzni őket, csak egy éjszakára, el a hazából, / őket, kiknek Mammon az egyetlen istene, / mert ellopnak tőlünk mindent: a földet, a vizet, a lelkeket! / Tomboló fürgeteg, söpörd ki a hitetlen üzérkedőket!”

S szellemi táplálékunk lehetne e nehéz időkben a zseniális Döbrentei Kornél verseibe foglalt elgondolkodtató gondolatai, amelyek legyenek útravalók, ha netán valaki elbizonytalanodna, s a **mai magyarnak** a kötelességét, szerepét akarná jobban, mélyebben megérteni. Nos, így szól a *Büntetlenül?* címmel megjelent versének egy részlete:

„Lassan örölnek Isten malmai, nem a mieink,
idegenek elvették.

És akik adták? Akarták, ne legyenek itt
Don Quijoték,

mivel veszélyes, hátha autonóm:

a homokzsákot vernék le a bokszolón?

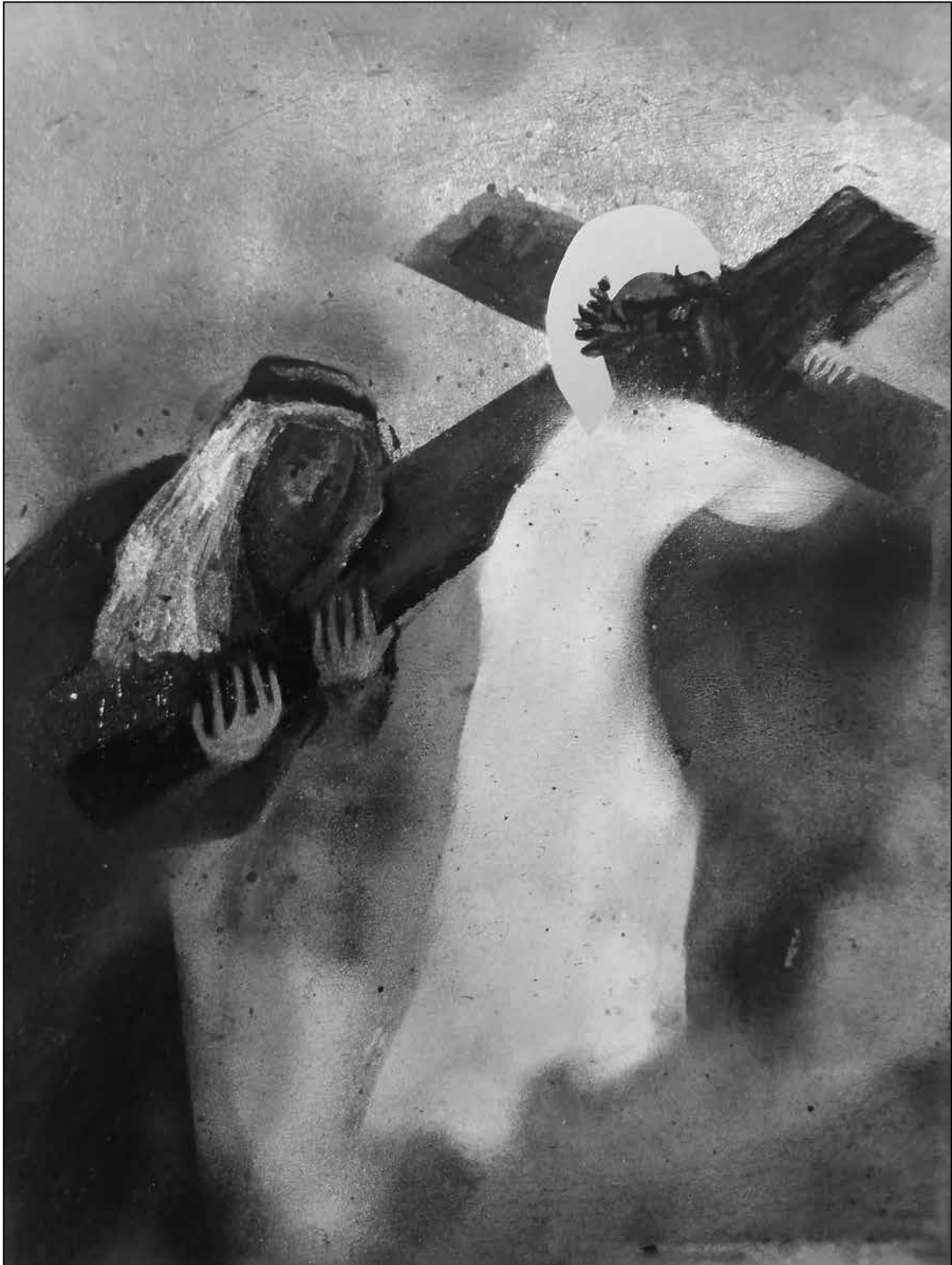
A jobbágy büszke volt, ezek cselédek,
ha rájuk unnak, gazdáik undorral beléjük rúgnak,
hiába, mérgezőbbek, mint a beléndek,
mert nem születtek sem parasztnak, sem úrnak.
Aztán ganajuk hátrahagyva, időre eltűnnek,
de pénzre görbedt karmuk zsigereinkbe kotor,
hát senki nem akarja vesztét a parvenüknek?
Ők lennének a nemzet-fenntartó fősodor?
Akkor minek ide a szabadságszobor?”

Nos, ha erre a kérdésre akarnánk hiteles választ adni, akkor be kellene vallanunk, hogy a szabadságszobor tényleg minek. Van szabadság? Ha nincs, miért nincs? Ha van, miért nincs egyetértés abban, hogy mit kell jelentsen ez az egyetlen szó?

A „mai magyarnak” erre az egyetlen, nem könnyű kérdésre kellene válaszolnia. Nem oly nehéz ez. Csak nem ártana csodálatos költőinkre, íróinkra, az igazakra támaszkodnunk.

Minél előbb. Hogy ne érezzük magunkat *A harapófogó öblében* (Döbrentei egyik verseskötetének címe), valamint ne legyen *Megkopott táj* az életterünk (e két szó pedig Bata János kötetének címe). Amúgy meg mindketten igaz mai

magyarok. Mint ahogy az volt Kiss Dénes költő is, aki a *Mai magyar* című versében kísérelt meg felvilágosítani bennünket, hogy figyeljünk arra – nehéz, tudom –, hogy milyen is legyen a mai magyar.

Keresztút: Cirenei Simon segít vinni a keresztet